herpy

PILEGIFTFRØER

Phantasmal poison frog

Epipedobates tricolor

Epipedobates tricolor er en lille, mørkebrun pilegiftfrø på 19-23 mm med gule til gulgrønne striber og pletter. Den lever kun på Andesbjergenes vestlige skråninger i det centrale Ecuador og er truet. Næsten alle "tricolor" i handlen er i virkeligheden den nært beslægtede *Epipedobates anthonyi*; ægte *E. tricolor* er sjælden i terrarierne.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Dendrobates tricolor; Phyllobates tricolor* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**19-23 mm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-14 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, nat	**18-20 °C**
Luftfugtighed	**80-100 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Kønsmoden	**5-10 mdr.**
Æg pr. lægning	**10-20**
Klækning	**9-14 dage** ved 22-24 °C
Larvetid	**42-80 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Vogter æggene og bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Står på CITES liste II (hele slægten Epipedobates), så handel over landegrænser kræver CITES-papirer, og sælgeren bør kunne dokumentere, at dyrene er lovligt opdrættet. EU-bilaget er ikke aflæst og er derfor udeladt.

Om arten

Epipedobates tricolor er en lille, glat pilegiftfrø med et hoved, der er næsten lige så bredt som kroppen, og forholdsvis små øjne. Hannerne måler 19-21 mm og hunnerne 20-23 mm fra snude til kloak, og hunnerne er også lidt bredere. Grundfarven er mørkebrun, og tre gule til gulgrønne striber løber langs ryggen: én midt på og én på hver side. Striberne kan være hele eller brudt op i pletter, og lemmerne har lyse striber og pletter. I armhulerne, i lysken og i knæhaserne sidder der ofte rødlige

pletter. Farve og tegning varierer meget, både mellem lokaliteter og inden for samme bestand. Hos formen "Cielito" fra egnen ved San José del Tambo er midterstriben opløst i rækker af prikker, og tegningerne er gule, hvidlige eller blågrønne, så frøen minder om en stjernehimmel.

Arten blev beskrevet af George Albert Boulenger i 1899 og har også stået i slægterne *Phyllobates* og *Dendrobates*. Den er nær beslægtet med *Epipedobates anthonyi* og *Epipedobates machalilla*.

E. tricolor og *E. anthonyi* blev i mange år forvekslet eller regnet for én art, indtil en genetisk undersøgelse i 2004 viste, at de er to arter, adskilt af et mindst 200 km bredt bælte. De dyr, der siden 1980'erne er opdrættet i stort tal under navnet "tricolor", er næsten alle *E. anthonyi*, og næsten al terrarielitteratur om "*E. tricolor*" fra før 2004 handler i virkeligheden om *E. anthonyi*. Ægte *E. tricolor* kom først til Europa langt senere og i små antal fra et bevaringscenter i Ecuador. Køber du "tricolor", så spørg efter lokalitet og afstamning: "Santa Isabel" er en form af *E. anthonyi*, mens "Cielito" er en form af ægte *E. tricolor*. *E. anthonyi* er lidt større, op til 25-27 mm, og typisk rødere med turkise til cremefarvede striber; *E. tricolor* er mørkere og mere brunlig med gule til gulgrønne striber. Et sikkert, men ubrugeligt kendetegn i praksis er knoglerne, som er grønne hos *E. tricolor* og hvide hos *E. anthonyi*.

Slægten er kendt for alkaloidet epibatidin, som virker langt stærkere smertestillende end morfin. Stoffet blev fundet i frøer, der dengang blev kaldt *E. tricolor*, men som i dag regnes for *E. anthonyi*. Pilegiftfrøer danner ikke deres gift selv; de optager den fra føden i naturen, og det er ikke undersøgt for netop *E. tricolor*. Huden hos vilde *E. tricolor* regnes for farlig for mennesker, og vildfangne dyr bør kun røres med nitrilhandsker. Dyr i fangenskab mister gradvist giften, og opdrættede dyr er praktisk talt ugiftige. Hudgiften regnes som mild: huden kan irritere slimhinder, så vask hænder, og håndtér ikke dyrene.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Epipedobates tricolor findes kun i Ecuador, på Andesbjergenes vestlige forbjerge i provinserne Bolívar og Cotopaxi. Højdeangivelserne svinger: arten er angivet fra 750-1.769 m over havet, men der er også angivet fund ned til 319 m. Arten kendes fra omkring 20 lokaliteter, og hele udbredelsesområdet skønnes til omkring 6.900 km².

En del registrerede fund længere mod syd, i Azuay, El Oro, Loja og i Peru, ligger i *Epipedobates anthonyi*'s udbredelse og stammer formentlig fra tiden før artsopdelingen i 2004. De er ikke medtaget på kortet. Fund i Tyskland og USA er dyr i fangenskab.

IUCN vurderer arten som sårbar (VU), mens den ecuadorianske rødliste fra 2021 regner den for kritisk truet. Bestanden går tilbage, enkelte bestande er forsvundet, og truslerne er skovrydning til landbrug, kvægbrug og veje samt forurening af vandløbene med landbrugskemikalier. Der findes intet fredet område i udbredelsen.

> **Oprindelig udbredelse:** Ecuador.

LEVESTED

Epipedobates tricolor lever nær vandløb i regnskov og tågeskov og i skovrester på de vestlige Andesskråninger. Den lever i løvlaget på skovbunden og klatrer også i vegetationen. Arten forsvinder fra stærkt omdannede områder, men kan klare sig i skovrester nær græsningsarealer.

Arten er dagaktiv, og hannerne kalder mest om morgenen fra forhøjede siddepladser. Føden er små leddyr som mider, myrer, termitter, biller, springhaler og edderkopper. Klimaet ved ækvator svinger kun lidt over året, men nætterne er køligere end dagene, og der falder regn hele året med tørre og våde perioder. Ynglen formodes derfor at foregå hele året med mindre aktivitet i de tørre perioder. Præcise målinger af temperatur og luftfugtighed fra levestederne er ikke dokumenteret.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Pasning

TERRARIET

En han og to hunner af *Epipedobates tricolor* skal have et terrarie på mindst 40 × 40 × 40 cm. En gruppe på 5-10 dyr skal have mindst 60 × 60 × 40 cm, gerne 80-100 × 50 × 60 cm. Kravene svarer stort set til kravene for *Epipedobates anthonyi*.

E. tricolor er mere sky end *E. anthonyi* og lever mere skjult, så terrariet skal være tæt beplantet. Bromelier er særlig gode: frøerne bruger bladhjørnerne som skjul og udkigspost og lægger gerne æg i dem. En beplantet bag- og sidevæg med små hylder giver plads til at klatre, og et lag bøge- eller egeblade på en del af bunden giver skjul.

Byg bunden op med nogle centimeter lecakugler som drænlag, en vandgennemtrængelig dug og ovenpå et substrat af jord, mos, kokosfibre og løv. Rødder, sten og kork giver struktur, og et par flade sten skal kunne tørre hurtigt. Fordel flere æglæggepladser og foderpladser i terrariet. Ventilation forneden foran og foroven bag eller i siden holder ruderne fri for dug, og åbningerne dækkes med net, som bananfluer ikke kan slippe igennem.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Hold 22-26 °C om dagen med både køligere og varmere zoner, og lad temperaturen falde til 18-20 °C om natten. Arten kommer fra mellemhøjder og bryder sig ikke om høje temperaturer. Den tåler 18-27 °C, helst omkring 21-24 °C, og over 29 °C er farligt. Varmen kommer normalt fra stuen og belysningen; varmemåtter og varmekabler bruges sjældent.

Undgå direkte sol, og mål med et digitalt termometer nede i terrariet. En køligere og lidt tørrere periode på omkring tre måneder om vinteren giver hunnerne en pause fra æglægningen. Det er ikke egentlig vinterhvile.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal ligge på 80-100 %. Arten tåler ned til 50 % i korte perioder, hvis den har adgang til vand, men lav luftfugtighed uden vand kan hurtigt blive dødelig. Et regnanlæg med fx tre sprøjtninger om dagen på 20-60 sekunder er en god løsning. Blade og inventar skal være tørre igen omkring en time efter, og bunden må ikke blive sumpet. Om vinteren sprøjtes der sjældnere eller kortere.

Et tågeanlæg giver korte perioder med omkring 100 % og øger tydeligt frøernes aktivitet. Brug regn- eller osmosevand i både regn- og tågeanlæg.

VAND OG VANDKVALITET

Lav et eller flere små vandhuller med omkring 2 cm vand, fx underskåle, drikkeskåle eller halve paranøddeskaller, som frøerne let kommer op af. Hannen kan bruge dem til at afsætte haletudser.

Brug regnvand, osmosevand eller afkloreret postevand. Padder optager vand og stoffer gennem huden, så sæbe, rengøringsmidler, klor og håndcreme må ikke komme i nærheden. Skift vandet ofte, og skrub skålene uden sæbe. Haletudser opdrættes i egne beholdere (se Æg og haletudser).

Læs mere: Opdræt af haletudser

LYS OG UVB

Lyset er til planterne. Lysstofrør eller LED-bjælker i omkring 12 timer om dagen er nok, og dagslængden kan gerne variere lidt over året. Frøerne kan holdes uden UV-lys uden nogen synlig forskel i trivsel, men et svagt UV-indhold kan gives for en sikkerheds skyld, også til haletudser. UVB er derfor valgfrit; vælger du det, så hold dig til Ferguson-zone 1, og giv skygge.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Epipedobates tricolor er lille, men grådig og tager forholdsvis store byttedyr. Unger æder springhaler og *Drosophila melanogaster*, og voksne dyr tager desuden den større *Drosophila hydei*, små fårekyllinger, ovnfisk, bladlus, bønnebiller og hvide bænkebidere. Kun levende, bevægelige dyr bliver ædt. Fang ikke foderdyr i naturen; de kan bære parasitter og sprøjtegift.

Fodr voksne dyr 2-3 gange om ugen i "tørtiden" og oftere i "regntiden", og kun så meget, som frøerne spiser på få minutter. Pudr altid foderdyrene med et vitamin- og mineralpulver til padder, og giv dem godt foder selv. Faste foderpladser gør det let at se, at alle dyr får noget, og egne kulturer af bananfluer og springhaler sikrer et jævnt udbud.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Hannerne af *Epipedobates tricolor* kalder med en stille, trillende stemme, mest om morgenen og især efter sprøjtning, oftest fra en forhøjet siddeplads. De er territoriale: først forsvarer de deres område med kald, dernæst jager og bryder de med ubudne gæster. Hunnerne er ikke kendt for at være territoriale. Arten kan holdes i par, men trives bedre i grupper, hvis terrariet er

stort nok. Giv flere foderpladser og mange synsbarrierer, og skil dyrene ad, hvis et dyr bliver jaget vedvarende. Ved kønsmodenhed kan hunner æde hinandens æg.

E. tricolor er langt mere sky end *E. anthonyi*, og den bør holdes i artsterrarie. Bland aldrig arter eller lokalitetsformer.

Håndtér ikke dyrene; huden er tynd og tåler ikke salt, sæbe og creme fra hænderne. Skal en frø flyttes, så lok den ind i en ren plastikbøtte, og vask hænder før og efter.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Voksne dyr er forholdsvis lette at kønsbestemme: hunnerne er bredere, især før æglægning, og hannerne kalder. Dyrene begynder at yngle 5-10 måneder efter metamorfosen, hannerne formentlig lidt før hunnerne. De første lægninger er ofte små og ufrugtbare. Den letteste vej til et par er at købe en gruppe unger og lade dem vokse op sammen.

PARRING

Arten kan yngle hele året, men en køligere og tørrere periode om vinteren giver en pause og en tydelig top i "regntiden". "Cielito" ser ud til at være langt mindre produktiv end *Epipedobates anthonyi*. Også i grupper danner dyrene faste par.

Hannen kalder, især om morgenen. Kommer en parringsvillig hun hen til ham, skifter han til et kort, kvækkende kald og løber hen til en æglæggeplads med hunnen efter sig. Det kan tage timer, før parret bestemmer sig. Derefter griber hannen om hunnens hoved i en såkaldt hovedamplexus, afsætter sin sæd, og hunnen lægger æggene.

ÆG OG HALETUDSER

I naturen lægges omkring 10 æg pr. lægning i løvlaget, og i terrariet lægger "Cielito" 10-20 æg. I terrariet lægges æggene helst i bladhjørner på bromelier, men også på store blade eller i kunstige huler som halve kokosskaller på en underskål med et glat, vissent egeblad eller i filmdåser. Hannen vander æggene med vand, han har opsamlet i blæren, vogter dem og jager andre frøer væk. Når de klækker, hjælper han haletudserne fri af æggene, og de kravler op på hans ryg. Han kan bruge flere dage på at finde et egnet vandhul.

Vil man opdrætte målrettet, tager man lægningen ud efter nogle dage, når fosteret kan ses tydeligt, og holder den i en lukket boks uden ventilation ved 22-24 °C med lidt osmose- eller regnvand, så æggene er fugtige uden at stå under vand. Haletudserne æder ikke hinanden og kan opdrættes sammen, men enkeltvis opdræt giver den bedste kontrol. Brug osmose- eller regnvand med pH 6-7, de første dage kun 1-2 cm dybt, senere op til 10 cm, ved 22-24 °C, gerne med et par ege- eller katappablade. Fodr dagligt med fiskefoder i flager, rejefoder, spirulina, dafnier og hakkede røde myggelarver, og skift vandet efter behov, fx en til to gange om ugen i små bøtter.

METAMORFOSE

Æggene klækker efter 9-14 dage, ved 22-24 °C efter omkring to uger. Larveudviklingen varer 6-10 uger afhængigt af temperatur og foder; for "Cielito" angives 60-80 dage.

Når alle fire ben er udviklet, er metamorfosen nær, selv om halen stadig er lang, og den lyse tegning begynder at kunne ses på de ellers sorte haletudser. Overgangen fra vand til land skal være blid: brug en skråtstillet boks eller et lille akvaterrarie, eller læg sten, kork eller vandplanter, der stikker op af vandet, så de små frøer let kan kravle op.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger måler 8-10 mm. Opdræt dem i et lille terrarie med samme klima og indretning som de voksnes og et lag bøge- eller egeblade at gemme sig i; ungerne er langt mere sky end forældrene. De første cirka tre dage lever de af halen.

Fodr en til to gange dagligt de første uger med springhaler, små bananfluer og nyklækkede fårekyllinger, altid pudret med vitamin- og mineralpulver. Efter omkring to måneder kan fodringen gradvist sættes ned. Det tager omkring otte måneder, før ungerne har fået deres endelige størrelse og farve. De kan sagtens opdrættes i større grupper.

Sundhed og typiske fejl

Epipedobates tricolor er let at holde, når klimaet er rigtigt. Typiske problemer er:

- Chytridsvamp (*Batrachochytrium dendrobatidis*), som har udryddet hele bestande i terrarier. Hold nye dyr i karantæne og få dem testet, og desinficer inventar.

- Tændstikben: unger, der udvikler for svage eller slet ingen forben under metamorfosen. Årsagen er ikke klarlagt, men foderet, vandkvaliteten og for mange haletudser i samme vand mistænkes. Gamle forældredyr giver oftere misdannelser.
- Varme: arten kommer fra mellemhøjder, og langvarig varme over 26-27 °C stresser. Over 29 °C er farligt.
- Udtørring ved lav luftfugtighed uden adgang til vand.
- Parasitter som rundorme og flagellater, der giver vægttab trods god appetit og kræver en afføringsprøve hos dyrlægen.
- Stress hos sky dyr i et for åbent terrarie eller i selskab med andre arter.

Kontakt en dyrlæge med forstand på padder, hvis en frø taber sig, ikke spiser i flere dage eller får sår på huden.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.